

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Summi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

Qvæstio IV. De requisitis ad electionem Summi Pontificis ex parte
temporis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

dam, disp. 2. quæst. 4. vbi explicabo excommunicationem latam contra eos, qui Cardinales secretò in Conclauì alloquuntur.

Q V Æ S T I O I V.

De requisitis ad electionem Summi Pontificis ex parte temporis.

Duo in hac quæstione breuiter explicabo : primò, quónam tempore fieri debeat Summi Pontificis electio : secundò, vtrum electio facta vltra præscriptum tempus, valida sit.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electio Summi Pontificis facienda non est ante decem dies ab obitu Pontificis, nec vltra differri debet.*
- 2 *Electio Pontificis quandónam fieri possit, ante lapsum decem dierum, & quando non vltra differri possit.*
- 3 *Pontificis electio ex graui causa vltra decem dies differri potest.*

H 5

4 Electio

- 4 *Electio Pontificis facta ante elapsos decem dies, valida est.*
 5 *Electio dilata ultra decem dies, valida est.*
 6 *Electio an nocturno tempore fieri possit.*
 7 *Electio nocturno tempore inchoata, & absoluta, irrita non est.*

PRIMA PROPOSITIO.

1 **E**lectio Summi Pontificis, non est faciendā ante decem dies integros ab obitu Pontificis, nec ultra decem dies differri potest; hæc propositio duas habet partes : Prima est, electionem faciendam non esse ante decem dies ab obitu Pontificis. Ratio est, tum quia ita præscribitur *in cap. ubi periculum*, in quo præceptum Cardinalibus iniungitur conveniendi ad electionem Pontificis decem diebus elapsis; tum quia Cardinalibus absentibus iniuria fieret, electione ante decem dies facta; ipsi enim intra decem dies expectandi sunt, Summis Pontificibus hoc ipsis privilegium concedentibus, præsertim *in cap. ubi periculum citato*, ibi, *Absentes expectare decem diebus tantummodo teneantur, quibus elapsis, siue absentes venerint, siue non ex tunc omnes conveniant in Palatium, in quo idem Pontifex habitabat*, tum quia spatium decem dierum à Pio IV. in

in

in Bulla quæ incipit *in eligendis*, assignatur: non solum vt Cardinales absentes decem diebus expectentur, verum etiam vt solitæ nouem continuorum dierum exequiæ celebrentur: *Cardinales*, inquit, *præsentes decem tantummodo diebus iuxta dicti Gregorij Prædecessoris constitutionem in Concilio Lugdunensi editam Cardinales absentes expectare teneantur, & interim solitas nouem continuorum dierum exequias omnino peragant.* vide Albanum *quæst.* 13.

Ex quo sequitur primò, Cardinales electionem præuenientes ante integros decem dies elapsos ab obitu Pontificis grauitè peccare, tum contra Summorum Pontificum decreta; tum contra Cardinales absentes quibus in electione ius suum auferre videntur.

Secundò sequitur electionem Summi Pontificis ante decem dies fieri non posse, etiamsi duo, vel tres tantummodo Cardinales absint, quos omnino constet intra decem dies conuenire non posse ob itineris distantiam, prauam valetudinem, vel ob aliud impedimentum. Idem dic etiamsi omnes Cardinales in Curia præsentés sint, nam spatium decem dierum, non solum præfigitur ad expectandos absentes, verum etiam ad exequias peragendas; cessante autem vna causa legis, & alia remanente, legis obligatio non cessat, vt do-

cui

124 *De Electione legitima*

cui *de legibus disp. 1. quest. 1. puncto ult. §. 2. cum* Suarez Couarruua, Alphonso à Castro, Salonio, Guttierrez, Salas, Caietano, & aliis.

2 Hæc tamen intelligenda sunt modò iusta non subsit causa præueniendi, & non expectandi integrum decem dierum spatium. Ratio est, quia in qualibet dispositione, intelligitur excepta iusta causa, quæ oppositum rationabiliter suadeat, *cap. excellentissimè 11. quest. 3.* & legis obligatio cessat in iis casibus, qui per epicheïam in lege comprehensi non existimantur, *l. non dubium, C. de leg. vide tradita de legibus loco citato num. 8. & seqq.*

Iusta autem causa præueniendi videtur esse grauis Ecclesiæ necessitas ita exigens, bellum ingruens, incussiones, & seditiones repente exortæ, timor aëris inficiendi, & similia, quæ iudicio prudentum relinquuntur.

3 Secunda pars propositionis est, vt electio Summi Pontificis ultra decem dies non differatur, nisi grauißima causa dilationem permittat. Ratio est, tum quia Gregorius X. *in cap. ubi periculum*, præcipit Cardinalibus, vt decem diebus elapsis ex tunc omnes conueniant in Palatium, & Pius IV. prohibet electionem ultra decem dies differri, *ibi, Nec ullo pretextu ulterius differant*; tum quia dilatio electionis non leue incommodum Ecclesiæ afferre potest,

rest, dum Ecclesia suo vniuersali Pastore destituta, & viduata remanet. Dixi nisi grauissima causa dilationem permittat; nam iusta concurrente causa, electio differri potest, quatenus iusta, & rationabilis causa permittit: vt patet, tum ex rationibus in simili allatis, *num. 2.*, ad probandam præcedentis partis limitationem; tum exemplis, nam post obitum Alexandri VI. & Pauli III. longiùs dilatam fuisse Summi Pontificis electionem multi Scriptores ferunt: Hinc sequitur electionem differri posse, dum vitæ periculum Cardinalibus impendet, aut dum impressio popularis, aut alius metus libertati electionis contrarius imminet.

Secundò sequitur electionem differri non posse vltra decem dies, vt Cardinales absentes expectentur; hæc enim non est iusta, & sufficiens causa, sed potius iniusta, & à sacris Canonibus reprobata, vt patet ex verbis, *cap. vbi periculum*, & *constitutionis Pij IV.* superiùs relatis.

SECUNDA PROPOSITIO.

4 **E**lectio Summi Pontificis facta, nondum expletis decem diebus irrita non est, si circumstantia temporis præcisè spectetur.

tur. Ratio est, tum quia circumstantia temporis, non est de substantia electionis, sed de præcepto; tum quia electio facta à duabus Cardinalium partibus, valida est, & qui hoc pacto electum non recipit, excommunicationem incurrit, *cap. licet, de elect.* sed potest aliquis eligi à duabus Cardinalium partibus, non seruata temporis circumstantia: ergo huiusmodi electio valida est; ita Glossa *in cap. ubi periculum.* Francus Archidiaconus, & alij apud Abba. *de Cardin. quest. 14.* Sopranus præceptor meus *in tract. de elect. lib. 4. cap. 6. quest. 1.* contra Cardinalem Alban. *quest. 14. ad finem.* Dixi si circumstantia temporis præcisè spectetur, nam aliunde fieri potest, vt electio irrita sit, vt defectu debiti numeri Cardinalium; nam si Cardinales, qui non expectato debito tempore Pontificem eligunt, duas ex tribus partibus totius Collegij Cardinalium partes non conficiant, electio inualida est, numerus enim necessarius ad electionem perficiendam constat duabus partibus totius Collegij Cardinalium vbicunque existentium, vel duabus partibus Cardinalium legitimè præsentium, cùm autem nondum legitimum tempus elapsum sit, intra quod absentes expectari debent, Cardinales legitimè præsentis nō censentur, cōsequenter electio nō subsistit.

§ Sed

5 Sed modò dubium est, Primò, an sicut circumstantia temporis non vitiat electionem præueniendo, ita nec eandem subuertat differendo, si videlicet Cardinales elapsis decem diebus statim non conueniant. Respondeo eodem modò non vitare, vt patet ex rationibus allatis; exceptio enim contra Summum Pontificem à duabus Cardinalium partibus electum, opponi non potest, nisi in casibus in Iure expressis; sed dilatio & prorogatio non est impedimentum in Iure expressum, ergo opponi non potest; tum quia sequeretur semel dilata electione, nullum postea creari posse legitimum Pontificem, quod est absurdum.

6 Secundò dubium est, vtrum electio Summi Pontificis nocturno tempore fieri possit. Respondeo, nocturno tempore faciendam non esse præcisa graui necessitate, nisi forte diurno tempore inchoata fuerit, & noctu compleatur, & perficiatur. Ratio est, quia dies publicis functionibus, & operibus dicatus est, non verò priuatis consiliis, iuxta illud Psalmi, *Exibit homo ad opus suum, & ad operationem suam, vsque ad vesperam;* tum quia Papa est Vicarius Christi, qui est Deus lucis, non tenebrarum, vt benè aiebat Reginaldus Polus, dum Cardinales vellent ipsum noctu ad Pontificatum

tificatum)

tificatum eligere, & alia vice Robertus Cardinalis Bellarminus, dum rogaretur vt noctu cum aliis accederet ad eligendum Pontificem, sic effatus est (teste Soprano *lib. 4. de elect. cap. 4. quest. 3. ad finem.*) Pontifex qui sic eligitur, non Pontifex lucis erit, sed tenebrarum. Dixi præcisa graui necessitate, quia leges positivæ in graui necessitate obligare non consueverunt, vt suo loco docui, idemque in terminis docet Abbas *in cap. 1. de cland. spons. & alij communiter in cap. quia propter, §. fin. de elect.* Dixi nisi fortè diurno tempore inchoata fuerit; nam si die lucente inchoata fuit, eius absolutio in noctem protrahi potest, nihil enim absurdi sequitur, si electio die lucente inchoata, noctu absoluitur, cum non minus respiciendum sit principium, quàm finis, ita Ripa, Antonius Cuccus, & alij apud Rodriquez *tom. 2. quest. 52. art. 15.*

7 Rogabis vtrum electio Summi Pontificis noctu inchoata, & absoluta, irrita sit. Respõdeo negatiuè, quia contra Summum Pontificem à duabus partibus electum, exceptio opponi non potest, nisi in casibus in Iure expressis; in Iure autem expressum non est, vt exceptio opponatur contra Pontificem noctu à duabus partibus per scrutinium electum.

Obiicies, sententia noctu lata à Iudice non supremo,

supremo, irrita est, ex Iafone, *l. non minorem,*
C. de transact. & aliis apud Rodriguez *tom. 2.*
quest. 52. art. 15. ergo etiam irrita est electio.
Respondeo primò, negando consequentiam,
quia à disparatis non valet illatio: secundò,
antecedens non admitti à Menochio *de arbitrat. lib. 1. q. 62.* & aliis, præsertim si processus
die inceptus fuit, & in noctem vsque pro-
rogatus.

QVÆSTIO V.

*De requisitis ex parte formæ ad
electionem, seu de varijs eli-
gendi Pontificem modis
& formis.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Eligendi Magistratus forma quotuplex sit.*
- 2 *Electio Ecclesiasticorum per sortes, vetita est.*
- 3 *Electio formæ quotuplex sit.*

I PRIMA